

2 BÖNDAGEN 1855 OTTESÅNG

<sida1> Ottesångs Text på 2dra Storböndagen (1855) finnes upptecknad uti konung Davids 34 Psalm och 19 vers hvarest ord[e]n äro så lydande: Herren är hardt när dem, som ett för bråkadt hjerta hafva och hjälper dem, som ett bedröfvadt hjerta hafva.

I anledning af vår u[p]plästa heliga Text, skola vi genom Guds nåd på denna heliga stund eftersinna:

I hvilket själattillstånd kan menniskan tillegna sig Guds nådelöften? Vi vete nemligen, att alla menniskor tillegna sig Guds <sida2> nådelöften, de må vara botfärdige eller förhärdade, de må vara väckte eller sorglöse, de må vara Gudfruktige eller ogudaktige och endast de som äro i förtviflan kunna icke tillegna sig Guds nådelöften. Men vi höra allestädes af Guds ord, att endast sådana menniskor få och böra <sida3> tillegna sig Guds nådelöften, som ett förbråkadt hjerta hafva, och ett bedröfvadt mod hafva, således ångerfulle, botfärdige, förkrossade, andeligen bedröfvade, andeligen fattige, hvilkom Evangelium predikadt varder. Men nu händer det ofta, att den obotfärdige menar sig vara botfärdig, den ogudaktige menar sig vara Gudfruktig, den förhärdade menar sig vara förkrossad; och ännu oftare händer det, att den, som har en död Tro, menar sig hafva en lefvande Tro. Ibland händer det äfven, att den, som är ånger<sida4>full och botfärdig, tycker sig vara obotfärdig: Och när så händer, att den obotfärdige tycker sig tillräckligt botfärdig, och den botfärdige tycker sig vara obotfärdig, så är det klart att häruti ligger en stor förvillelse. Djefvulen är en mestare i tusende konster, han kan inbilla den obotfärdige, att han är botfärdig, han kan inbilla den botfärdige, att han är obotfärdig; Och den <sida5> som har en död Tro i Peruken, inbillar sig alltid, att han har en lefvande och saliggörande Tro; men stundom händer det äfven, att den som verkligen har en lefvande och Saliggörande Tro, fruktar att han har en död Tro. Allt detta kommer af Djefvulens list, som inbillar menniskan allehanda Galenskaper, och Ehuru otroligt det synes för vårt förblindade Förnuft, att den djefvul, som huserar i menniskans kött och blod, skall kunna vara så listig, att han kan inbilla den obotfärdige att han är botfärdig, <sida6> och den ogudaktige, att han är Gudfruktig, men så har Djefvulen kunnat förblinda menniskan allt ifrån Evas tid; ty först inbillade han Eva, att hon skulle få den rätta andeliga visdomen af det förbjudna <sida7> trädets frukt; hon skulle då först lära sig känna den rätta skilnaden emellan godt och ondt och hon fick väl till en del veta skil[n]aden emellan godt och ondt efter som Skaparen sade liksom på skämt: Si Adam är vorden såsom en af oss, vetande, hvad godt och ondt är. Men i de viktigaste angelägenheter som röra Själens eviga välfärd, blef menniskan andeligen blind, genom ätandet af det förbjudna trädets frukt: Ty när den första brodermördaren föddes till verlden, lät Eva inbilla sig af Djefvulen, att hon hade framfödt Frälsaren till ve[r]ld[en]. <sida8> När Kain offrade Herranom sin gåfva, inbillade han sig vara värdigare än abel, ehuru Kain var full af andelig högfärd; han hyste höga tankar om sin egen älskvärda person. men sin broder Abel ansåg han med förakt; han tyckte, att Abel var en dålig menniska, som icke på långt när kunde frambara så dyrbara <sida9> offer, som han. Och ifrån den tiden, kunna vi räkna början till de christnas

2 BÖNDAGEN 1855 OTTESÅNG

förföljelser. Esau förföljde sin broder Jakob: och Ismael, som var efter köttet född, hatade och förföljde sin broder Isak, som var född efter andan. Säger Paulus. och ifrån den tiden ända till våra dagar har det andeliga hatet till de christna varit uppenbart allestädes, hvarest sanna christna funnits till.

<sida10> När denna verldenes barn dräpa Christi Lärjungar, tro de sig göra Gudi en tjenst dermed. Der hafva Evas barn famlat i mörker och okunnighet om sanningen. De hafva icke fått öppna ögon, vetande hvad godt och ondt är. Djefvulen har inbillat dem att de christna äro svärmare och villoandar, som böra utrotas med Eld och svärd. Icke underligt då, att Djefvulen kan inbilla den ogudaktige att han är Gudfruktig; han kan inbilla den odygdige, att <sida11> han är dygdig; han kan inbilla fyllhunden, att han är nykter, han kan inbilla den oförskämda horan, att hon står i nåd hos Gud; han kan inbilla den, som har en död Tro, att han har en lefvande Tro. Och Just derföre säga somliga, att det nu mera är omöjligt att veta, hvilken är botfärdig och icke botfärdig, hvilken har ett förkrossadt och ett förhärdadt hjerta.

Men nog har ändå en christen många anledningar, att tvifla om sin salighet, om han också icke skulle tvifla på sina egna erfarenheter, och sina egna känslor; när han har tillfälle, att jämföra sina erfarenheter med andra christnas erfarenheter, så vidt de öfverens stämma med Guds uppenbarade ord. <sida12> Visserligen kan en christen till och med tvifla, huruvida hans hjerta någonsin varit rätt förkrossadt och sönderbråkadt, såsom Gud i sitt ord fordrar; han kan tvifla huruvida han någonsin har haft en sann ånger och ruese öfver synden, eller en sådan sorg, som är efter Guds sinne: En christen kan också tvifla, huruvida han någonsin blifvit omvänd och pånyttfödd, han kan tvifla, huruvida han någonsin fått den lefvande Tron; men just detta tvifvel bevisar, att han ville komma till visshet, till en fast öfvertygelse; En sådan tviflare har ingen ro i sin själ, förr än han får vittnesbördet om sitt nådastånd. <sida13> Men så kan han icke heller söka trösten i flaskan, icke kan han deltaga i verldens syndiga nöjen, icke kan han lefva, som den sorglösa hopen lefver. Den som ligger i förtviflan, kan icke lefva uti uppenbar ogudaktighet. Han kan icke vara Gudfruktig i kyrkan och ogudaktig på krogen. Han kan icke sjunga salmer i kyrkan och horvisor bakom kyrkan; han [kan] <sida14> icke välsigna i kyrkan och svärja bakom kyrkan. Men nådatjufven, han kan vara Gudfruktig i kyrkan, och ogudaktig på krogen, han kan gråta i kyrkan och skratta bakom kyrkan, han kan gå till Herrans bord i kyrkan, och hora bakom kyrkan; nådatjufven kan dricka af Herrans kalk och djeflarnes kalk på samma dag. Och ett sådant lefverne finnes nu öfverallt i den Lutherska kyrkan. Och derföre är det ganska lätt, att känna de andeliga svinen på gången. Men värre är det <sida15> att känna Lucifer, eller en sådan skrymtare, som kan omskapa sig till En Ljusens Engel eller rättare den som har <sida16> Egenrättfärdigheten till salighets grund; han kan icke lefva uti uppenbar ogudaktighet; Han kan icke supa, svärja, slåss, eller hora, emedan han är tvungen af Egenrättfärdigheten att lefva någorlunda dygdigt och anständigt. Men en sådan Egenrättfärdighetens tjenare kan icke heller blifva någon stor syndare: han kan icke begå någon synd som han måste ångra. Han kan icke blifva ångerfull, botfärdig eller förkrossad, och derföre måste han alltid se ner med förakt, på den botfärdige publikanen, hvilken han

2 BÖNDAGEN 1855 OTTESÅNG

anser för en skrymtare, en svärmare, och falsk Profet, som icke värd att vara i hederligt folks sällskap. Likväl är Egenrättfärdighetens < sida17 > tjenare sjelf den största skrymtaren, Emedan han inbillar sig stå i stor nåd hos Gud. Att den ogudaktiga tjufven, horan, fyllhunden, svärjaren, Gerigbuken och pigoskändaren anser sig sjelf bättre än andra menniskor, så länge han lefver uti det andeliga svinahuset, uti sin obotfärdighet, det har man < sida18 > förnummit allestädes, ehuru det andeliga svinet, Grymtar alldeles förfärligt, när det sölar sig i träcken, och vältrar sig i synda lustarnas svinadraf, i dryckenskap, otuckt, svordomar, hat och bitterhet. Ett sådant andeligt svin hatar all christendom, och kallar alla botfärdiga syndare för skrymtare och likväl är han sjelf den största skrymtaren, då han icke skäms att gå till Herrans bord i ett sådant förhärdadt tillstånd. Det andeliga svinet står der med båda framfötter < sida19 > na i denna verldenes stora Svinho, och sölar sig i träcken, men går ändå till Herrans bord, med ett obotfärdigt hjerta, utan ånger, utan upsåt till bättring, och om en sådan kallar publikanen och syndaren vid Jesu fötter för en skrymtare så är det precist det samma, ty djefvulen och hans drabanter kunna icke tåla, att någon sukkar, eller gråter vid Jesu fötter. Alla ogudaktiga, och obotfärdige, de må heta Egenrättfärdige Skrymtare, Fariseer, Nådetjufvar, eller < sida20 > uppenbara syndare, måste blifva evigt fördömde så framt icke en sann ånger och bättring mellan kommer. Ty utom alla andra skriftenes rum, som tala om den sanna bättringen, ångern, syndasorgen, omvändelsen och pånyttfödelsen, hafva vi uti dagens Text ett klart bevis derpå, att Herren är hardt när dem, som ett förbråkadt hjerta hafva. Men hvilka < sida21 > Äro nu de, som ett förbråkadt hjerta hafva? Det kommer nu derpå an, om vi finna uti Guds ord sådana beskrifningar på det förbråkade hjertat, som passa på någon viss menniska vare sig i det gamla eller nya Testamentet. En sådan ångerfull och botfärdig syndare, kan visserligen tjena oss till en föresyn, och < sida22 > Efter[-]döme. Den heliga skrift förtäljer oss ingenting om Adams ånger och bättring. Seth kallas en from man, och hans efterkommande kallades för Guds Söner, men om deras ånger och bättring talas ingenting i den Heliga skrift. Men om Guds ånger talas i 1. mos. 6:6, ehuru det är mången som tror, att Gud vore en ussel Gud, om han behöfde ångra sitt eget verk. Men vi tro icke, att denna Guds ånger, var någon menskelig < sida23 > Svaghet hos Gud, utan snarare var denna Guds sorg öfver människosläktets djupa förderf ett bevis på Skaparens fullkomliga Faders hjerta; hvars afbild vi finne i det öma moders hjertat; Ty icke är det något bevis på Föräldra hjertats ofullkomlighet och Svaghet att vara mohn om sina barn; att föräldra hjertat blöder och sörjer öfver barnens olycksalighet, det är ju någonting, som Skaparen har nerlaggt i mennisko naturen, < sida24 > och sjelfva hönan Församlar kycklingarne under sina vingar. Många kreatur förtvina och dö af sorg öfver sina ungar; var det då underligt, att Skaparen fick en hjärtfrätande sorg öfver sina ogudagtiga barn. Gud var således den första, som ångrade sig; Han fick sorg af sina olydiga Barn; och denna sorg var så stor, att Guds son < sida25 > vara nära att dö af sorg i örtagården. Men så förhärdad har menniskan blifvit, att hon icke kan begripa, att föräldra hjertat blöder vid åsynen af barnens Eviga ofärd. Och huru ofta hafva icke äfven naturliga Föräldrar nödgats klaga öfver sina ogudaktiga barn, liksom den gamle [Israel:] I drifven mina grå hår med

2 BÖNDAGEN 1855 OTTESÅNG

<sida26> sorg neder i grafven. Hvad skall icke det gudomliga Föräldrahjertat hafva lidit när äfven det svaga och ofullkomliga människohjertat får lida för de ogudaktiga barnen. Men på de förhärdade barnens hjertan, verkar föräldra sorgen ingenting. Den ena är en mördare, den andra en tjuf, den tredje en hora, den 4de en fullhund: alla hafva de förorsakat föräldrahjertat ett svårt lidande; men i sin blindhet, och sitt förhärdade tillstånd, kunna <sida27> de icke begripa, hvad föräldra hjertat får lida för deras skull. De ogudakti[ga] Barnen göra narr af Föräldrarnes tårar. Alla obotfärdige syndare äro i samma tillstånd, som Judarne. De ropa immerfort: korsfäst. Ty de hata <sida28> sin egen skapare, medan de tro sig älskä [älska] honom. Tro icke, att endast Judarne hafva ko[r]sfäst Frälsaren. Det är icke endast Judarne, som hysa ett sådant hat till Frälsaren, utan hela människoslägtet har gjort sig skyldigt till samma mordgerning. Om en sådan Person, skulle hafva lefvat i våra dagar, om han gått omkring i Städer och byar, skulle han hafva fått alla människor till fien<sida29>[d]er; De skriftlärde [o]ch Fariseer skulle [a]nse honom för en Trollkarl <sida30> som står i förbund med Satan eller Beelzebub. Hade en sådan Person, som Jesus af Nazaret uppenbarat sig i våra dagar, så skulle han genast blifva ansedd för kättare, svärmare, Läsar predikant, och falsk Profet. Alla krögare och fyllhundar, skulle hata honom af hjertans grund, alla horor och horkarlar skulle ropa: tag bort, korsfäst. Alla dygdiga Fariseer skulle förargas. <sida31> [a]lla svär[j]are och slags kämpar, skulle kindpusta honom, alla krigsknektar skulle hudflänga honom; kanske endast några få sörjande qvinnor skulle följa honom gråtande till Golgatha. Endast några <sida32> få Lärjungar utaf de Nazarenens parti, skulle stå med beklämda hjertan vid korset. Det är väl sannt att alla, obotfärdiga, sorglösa, obekymrade, och förhärdade tro sig nu blifva salige genom Frälsarens förtjenst, men de tro icke, att alla, som vilja salige varda, måste trampa Lärjungarnes fotspår; de tro icke, att människan måste hafva samma sorg som Lärjungarne hade, innan han kan undfå den helige ande. <sida33> De tro icke, att hvar [o]ch en, som vill salig [v]arda genom christum, måste först [b]lifva väckt af syn[d]a sömnen, liksom Lärjungarne blefvo väckte i örtagården, när Judas kom med den mordiska skaran. De tro icke, att Gud for[d]rar samma sorg af oss, som han fordrade af Lärjungarne, innan deras hjerta kunde blifva förkrossadt och beredt att emottaga den saliggörande Tron. Det står väl i vår ottesångs Text att Herren är hårdt [hardt] när dem, som ett <sida34> förbråkadt hjerta hafva; Men huru många äro nu de, som ett förbråkadt hjerta hafva? kanske en ibland hundrade? kanske en ibland Tusende? De 7 000 i Israel, som icke hade kyst bal, voro icke en af hundra<sida35>de, och de 3 000 själar som blefvo omvända på Pingest dagen <sida36> voro icke heller en af hundrade, i jämförelse med den stora sorglösa hopen: deraf kan man sluta, att Guds utvalda, hafva i alla tider varit få till antalet, och dessa få hafva alltid varit ansedda af verlden, som svärmare, kättare och villoandar; dessa få hafva varit, föraktade, hatade, och förföljda af verlden. Tron I, att någon sann christen kan lefva i verlden utan smälek? Nej platt intet. Derföre äro och de få, som kunna med skäl tillegna sig Någon tröst af dagens Text. Ty ehuru väl nådetjufvarne <sida37> äro färdige, att säga: Jag har ett förbråkadt hjerta; derföre måste Herren vara när mig; Men att hafva ett förbråk[adt] hjerta, det vill säga något mera än att

2 BÖNDAGEN 1855 OTTESÅNG

vara ångerfull vid brennvinsglaset. Ty den som är botfärdig vid brennvinsglaset <sida38> han är vist botfärdig för denna världens Gud, men icke för himmelens Gud: Det är vist många, som gråter i fyllan, och menar sig då hafva ett förbråkadt hjerta; men är det så att någon är botfärdig i fyllan, så har vist djefvulen gjort honom botfärdig. Vi böre tala sanning i Herrans hus: det duger icke, att göra narr af Frälsarens tårar; det duger icke, att trampa hans blod under fötterna. Den som verkligen har ett förbråkadt hjerta han kan icke vara så fördold för verlden <sida39> att han icke skulle blifva bemärkt, och ansedd som en svärmare, och derföre säga vi för visso, det finns icke en ibland hundrade, som verkligen har ett förbråkadt hjerta och bedröfvadt mod, såsom orden lyda i dagens Text. Den som verkelig har ett förkrossadt hjerta, och ett bedröfvadt mod, han måste vara skild ifrån verlden; han måste stå framför Christi kors och räkna blods dropparne, som falla <sida40> på den syndiga och af Gud Förbannade jorden. Han måste vara ibland deras lilla hop, som gråta och jämra sig, när vär[I]den gläder sig öfver Christi död: han måste följa Maria Magdalena, som sitter och gråter på christendomens graf. Den som ett förbråkadt hjerta hafver, han kan icke sitta der de bespottare sitta, han kan icke sitta på krogen om Storböndagen; icke heller kan han [<han> upprepning] hata dem, som gråta på christi graf, eller smäda dem som bära christi kors, eller göra narr af de botfärdigas tårar; utan han måste följa christi <sida41> sörjande Lärjungar, och räkna taggarne i Törnekronan, räkna dropparne af blodsvetten, räkna såren i Christi sargade Lekamen, och sukkarne i döds kampen, och orden, som komma från den döendes mun. Allt detta <sida42> måste vara det sanna kännemärket på ett förbråkadt hjerta, och ett bedröfvadt mod. Se der målet för din sträfvan: derhän måste Du komma, bedröfvade själ till Christi kors ja ända till Christi graf. då först kan du hoppas, att få se den korsfäste och Törnekrönte Konungen lefvande, up[p]stånden, och himla faren, och sittande på Guds högra hand, och dädän [dädan] igenkommande till att döma lefvande och döda. Amen!

—

Original / FKHS Kollerska samlingen Nr 47 / Nationalarkivet, Helsingfors /